

**ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ДАНИЛА ГАЛИЦЬКОГО**

КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ ТА ЕКОНОМІКИ

ФІЛОСОФІЯ

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

ДЛЯ ПІДГОТОВКИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

з курсу “Філософія та біоетика”

для студентів I курсу

заочного відділення фармацевтичного факультету

освітньої кваліфікації “Магістр фармації”

галузі знань 22 “Охорона здоров'я”

спеціальності 226 “Фармація. Промислова
фармація”

Львів – 2018

УКЛАЛИ:

ДЕРЖКО Ігор Зеновійович – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії та економіки ЛНМУ ім. Данила Галицького

Процюк Ростислав Ростиславович – викладач кафедри філософії та економіки ЛНМУ ім. Данила Галицького

РЕЦЕНЗЕНТ:

КАРІВЕЦЬ Ігор Володимирович – доктор філософських наук, доцент, завідувач кафедри філософії Національного університету «Львівська Політехніка»

РОЗГЛЯНУТО:

На засіданні кафедри філософії та економіки ЛНМУ ім. Данила Галицького (протокол № 7 від «01» лютого 2018 р.)

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Цикловою методичною комісією з гуманітарних дисциплін (протокол №__ від_____ 2018 р.), голова методичної Комісії проф. Держко І.З.

ВСТУП

Метою змістових модулів 1 та 2, що належать до розділу «Філософія» курсу «Філософія та біоетика», є формування теоретичних засад духовної культури особистості, які відповідають сучасним викликам медичної практики.

«Методичні вказівки для підготовки контрольних робіт із змістових модулів 1 та 2 курсу “Філософія та біоетика”» для студентів фармацевтичного факультету I року навчання укладено згідно з навчальною програмою та на основі **компетентнісного підходу** у вищій медичній освіті.

Згідно з вимогами стандарту, вивчення філософії сприяє набуттю студентами таких **компетентностей**:

інтегральної:

- ✓ духовно-теоретичний особистісний розвиток на основі розуміння логіки та тенденцій соціокультурного розвитку людства; *загальні:*
- ✓ здатність до абстрактного, логічного мислення, аналізу і синтезу;
- ✓ самостійно опрацьовувати першоджерельну літературу на високому теоретичному рівні;
- ✓ здатність навчатися – бути відкритим до нових знань та підходів;
- ✓ бути критичним та самокритичним;
- ✓ відкритість до діалогу;
- ✓ здатність до міжособистісної взаємодії та роботи в команді;
- ✓ працювати в міжнародному контексті на основі поваги до мультикультурних відмінностей;
- ✓ застосовувати отримані філософські знання на практиці;
- ✓ адаптуватися до нових ситуацій;
- ✓ генерувати нові ідеї на основі аналітично-синтетичного опрацювання філософської проблематики;
- ✓ ідентифікувати, формулювати та розв’язувати проблеми;
- ✓ приймати обґрунтовані рішення;
- ✓ ініціативність та підприємницький дух;
- ✓ мотивувати людей рухатись до спільних цілей;
- ✓ діяти з соціальною відповідальністю та громадянською свідомістю;
- ✓ екологічна свідомість – орієнтація на збереження навколишнього середовища;

спеціальних (фахових, предметних):

- ✓ оперувати філософським та загальнонауковим понятійно-категоріальним апаратом;
- ✓ критично аналізувати сучасні соціокультурні проблеми на основі засвоєного філософського знання;

- ✓ приймати виважене рішення у фармацевтичній практиці;
- ✓ проводити наукові дослідження на високому рівні, покликаючись на отримані філософські знання про наукове пізнання наукові методи та феномен науки загалом;
- ✓ взаємодіяти з пацієнтом на основі етичних засад;
- ✓ користуватися критеріями істини у фармацевтичній практиці;
- ✓ враховувати культурні, соціальні та економічні особливості особистості пацієнта у власній фармацевтичній практиці.

Основними завданнями вивчення розділу «Філософія» є:

здобути:

- інтегральне розуміння логіки соціокультурного розвитку людства;

знати:

- основні філософські категорії та поняття, витоки та специфіку історичного розвитку філософії;
- основні філософські підходи до розв'язання фундаментальних філософських проблем;

вміти:

- логічно та творчо мислити задля ефективного розв'язання проблем власного особистісного розвитку та власної фармацевтичної практики;
- критично аналізувати сучасні соціокультурні проблеми на основі засвоєного філософського знання;
- обирати належні цінності та керуватися ними у власній фармацевтичній практиці;
- користуватися критеріями істини у фармацевтичній практиці;
- інтерпретувати історико-методологічні принципи філософського пізнання природи і суспільства та їх взаємодії;
- застосовувати загальнонаукові та конкретно наукові методи пізнання та практичної діяльності;
- застосовувати філософські знання для розуміння культурних традицій та їх впливу на розвиток різних галузей медицини.

СУТНІСТЬ ЗАВДАНЬ І КРИТЕРІЇ ЇХ ОЦІНЮВАННЯ

1. Теоретичні питання 1 рівня. Передбачають загальну характеристику філософської проблеми, основних історикофілософських підходів до її вирішення, або ж філософських напрямків та течій, поглядів окремих мислителів. Обсяг відповіді 0.5-1 сторінка.

2. Теоретичні питання 2 рівня. Основна мета питань цього рівня – розвиток мислення студентів і поглиблення розуміння розвитку філософської думки, змісту основних філософських концепцій. Відтак, на відміну від питань 1 рівня, основний акцент ставиться на розкритті сутності проблем, внутрішніх взаємозв'язків філософських підходів, їх зіставлення і порівняння. Обсяг відповіді – 0.4-0.5 сторінки.

Студентам слід звернути увагу, що питання цього рівня вимагають розкриття певної філософської проблеми чи її аспекту, тому основний акцент слід робити на прямій відповіді, а не на її контексті. Іншими словами, слід лаконічно і ясно відповідати на питання, а не писати щось, що стосується теми.

3. Філософське есе - невеликий за обсягом (не більше 4 сторінок) і самостійний за змістом письмовий твір, в якому у вільній стильовій формі (а не систематично - науковій) викладається обґрунтована позиція автора стосовно певної філософської проблеми.

Особливо зазначаємо, що есе є *авторською* роботою студента, тому текст має бути не компіляцією опрацьованого матеріалу, а цілісною роботою автора, де, опираючись на існуючі у філософській традиції погляди, студент викладає *власну* позицію стосовно обраної теми, належно її аргументуючи.

Вимоги до написання філософського есе:

- ✓ виокремлення в структурі тексту короткого вступу, змістовної основної частини і обґрунтованих висновків;
- ✓ чіткість формулювання суті проблеми;
- ✓ поєднання глибини і всебічності розгляду проблеми з доступністю презентації власної позиції;
- ✓ логічність і послідовність викладу власної позиції;
- ✓ самостійність мислення і оригінальність викладу матеріалу;
- ✓ використання набутих філософських знань, оперування філософською термінологією;
- ✓ опертя на існуючі філософські підходи у процесі розкриття проблеми як для аргументації власної позиції, так і обґрунтованої критики протилежних позицій;

- ✓ відсутність т.зв. «безлапкового» цитування філософських першоджерел та інших наукових чи популярних робіт, тобто плагіату.

Критерії оцінювання

Есе оцінюється в 8-10 балів, якщо:

1. Автором чітко поставлена проблема і представлена власна точка зору (позиція, ставлення) стосовно її вирішення;
2. Проблема розкрита на високому теоретичному рівні, простежені системні зв'язки предмету дослідження, подані обґрунтування заявлених характеристик з коректним використанням філософських та спеціальних термінів, що мають відношення до теми есе;
3. Надана аргументація власної думки з опорою на історико-філософську традицію в контексті проблематики есе;
4. Есе містить відповіді на всі питання заявленого плану або за відсутності плану повно розкриває заявлену тему.

Есе оцінюється в 6-8 балів, якщо:

1. Представлена власна точка зору (позиція, ставлення) стосовно вирішення проблеми;
2. Тема розкрита з конкретним використанням історико-філософських та спеціальних понять у контексті відповіді (теоретичні зв'язки та обґрунтування явно не простежуються);
3. Надана аргументація власної думки з опорою на факти розвитку філософських уявлень з проблематики есе;
4. Есе не містить відповіді на одне з питань плану есе або заявлена тема розкрита не в повній мірі, зокрема не проаналізовані деякі суттєві характеристики предмету розгляду.

Есе оцінюється в 4-6 балів, якщо:

1. Представлена власна точка зору (позиція, ставлення) при розкритті проблеми;
2. Проблема розкрита при формальному використанні історико-філософських та спеціальних термінів;
3. Дана аргументація своєї думки з опорою на факти розвитку філософських уявлень з проблематики есе без теоретичного обґрунтування;
4. Есе не містить відповіді на два питання плану есе або заявлена тема розкрита не до кінця, а саме: опущена значна частина суттєвих характеристик явища, тобто розкриті лише деякі суттєві характеристики предмету дослідження.

Есе оцінюється в 2-4 бали, якщо:

1. Представлена власна точка зору (позиція, ставлення) при розкритті проблеми;
2. Проблема розкрита на буденному (а не теоретичному) рівні;
3. Аргументація власної думки слабо пов'язана з розкриттям проблеми;
4. Опущений аналіз суттєвих характеристик явища, тобто розкриті лише несуттєві характеристики предмету дослідження.

Есе оцінюється в 0-2 бали, якщо:

1. Есе має реферативний характер без історико-філософського аналізу;
2. Містить історичне оповідання про філософів чи філософські системи;
3. Есе є плагіатом, тобто коли автор скористається нечесним шляхом представлення чужих думок власними.

Текст контрольної роботи має бути виконаний у текстовому редакторі, розмір шрифту 12, міжрядковий інтервал 1.15, шрифт (рекомендовано) Calibri, Arial.

ВАРІАНТИ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

ВАРІАНТ 1

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Поняття світогляду.
2. Позитивізм як один з напрямків філософії XIX-XX ст.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Порівняйте особливості відносин «людина-природа» в міфологічному і релігійному типах світогляду.
2. Проаналізуйте відмінні риси у відносинах між людиною і природою в східній і західній світоглядних парадигмах.
3. Як на питання про arche (походження; першопричина, що лежить в основі світу) відповідали представники мілетської школи: Фалес, Анаксимандр і Анаксимен?
4. Розкрийте сутність нового принципу креаціонізму, що з'являється у Біблії вперше. Порівняйте його з давньогрецьким поясненням походження світу. Які властивості приписуються матерії в кожному конкретному випадку: відповідно до давньогрецького підходу і відповідно до креаціонізму?
5. Яким чином сучасне розуміння світу як всесвіту відрізняється від давньогрецької і середньовічної моделі світу як космосу?

Тема есе:

Сократ вважав, що знання є основою блага, а причина зла в незнанні що таке добро. Як тоді можна пояснити те, що безліч освічених людей усвідомлено творять зло, знаючи про те, що таке добро і свідомо йдучи врозріз зі своїм знанням.

ВАРІАНТ 2

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Онтологія як вчення про буття.
2. Проблема пізнаваності світу. Агностицизм, релятивізм.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. У чому полягає картезіанський дуалізм?
2. Яку форма правління обстоюють Гоббс і Локк? Порівняйте і абсолютизм Гоббса і конституціоналізм Локка.
3. Що, згідно вчення Гегеля, є результатами саморозвитку Духа в політичному контексті?
4. Як М. Гайдеггер співвіднести поняття *смерті* і *справжності*.
5. Які дві рушійних сили прогресу визначає І. Франко? Що, на його думку, є критерієм прогресу?

Тема есе:

«Лише той щось означає, хто щось любить. Не бути нічим і нічого не любити - одне і те ж », - сказав Л. Фейєрбах. Що, на вашу думку, означає цей вислів? Як би ви окреслили значення любові у бутті людини.

ВАРІАНТ 3

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Філософія і світогляд. Історичні типи світогляду.
2. Екзистенціальна філософія, її основні ідеї та представники.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Порівняйте відносини між особою і спільнотою у міфологічному і релігійному типах світогляду; поясніть відмінності.
2. Яким чином корелюють поняття сансара і карма ?
3. Проясніть п'ять аргументів існування Бога, розроблених Томою Аквінським.
4. Що таке деїзм? Яким чином цей принцип визначає відносини між Богом і світом? Порівняйте це з середньовічним теїзмом.
5. У чому полягає марксистська матеріалістична інтерпретація історичного розвитку?

Тема есе:

Чи можна розглядати зло як просте заперечення добра? Обґрунтуйте свою думку.

ВАРІАНТ 4

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Поняття субстанції. Монізм, дуалізм, плюралізм.
2. Суб'єкт та об'єкт пізнання, їх взаємозв'язок.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Опишіть і порівняйте характер відносин між людиною і суспільством у східній і західній світоглядних парадигмах.
2. У чому полягав антропологічний поворот у давньогрецькій філософії?
3. Проаналізуйте визначення термінів "емпіризм" та "раціоналізм". Що виступає джерелом знань у кожному з цих підходів?
4. Яка роль революції в історичному процесі соціально-економічних перетворень відповідно позицій марксизму?
5. Яким чином християнство сприяло виникненню і розвитку філософії в Україні?

Тема есе:

Чи можна бажати зла заради самого зла? Обґрунтуйте свою думку.

ВАРІАНТ 5

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Філософія – теоретична форма світогляду. Структура філософії.
2. Релігійна філософія ХХ ст. Неотомізм. Тейярдизм.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. "Наука - це те, що ви знаєте; Філософія - це те, чого ви не знаєте" (Бертран Рассел). Як ви можете пояснити цю цитату?
2. Порівняйте роль Бога як Деміурга (божественного Ремісника) у філософській системі Платона і як нерухомого рушія в Аристотелевій філософії
3. Що означає термін "теодицея"? З'ясуйте етимологію терміну. Яке питання спровокувало появу теодицеї?
4. Поясніть і зіставте два методи: індукції і дедукції. Проясніть, як вони корелюють з емпіризмом і раціоналізмом.
5. Який взаємозв'язок між мовою і світоглядом згідно вчення О. Потебні?

Тема есе:

Чи може виступати зло засобом здійснення добра? Обґрунтуйте свою думку.

ВАРІАНТ 6

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Простір і час. Відмінності між фізичним, біологічним та соціальним часом.
2. Співвідношення понять «об'єктивна реальність» та «об'єкт пізнання».

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Окресліть коло питань, що вивчаються в основних галузях філософії: онтології, гносеології і аксіології.
2. Хто є засновником буддизму? Яка історія його життя? Чому він не був задоволеним традиційним індуїстським вченням? Якою була його мета у прокладанні нового духовного шляху?
3. Розкрийте різні аспекти принципу волюнтаризму, який розкривається в Біблії. Яке місце займає воля в давньогрецьких філософських концепціях?
4. Проаналізуйте сучасне визначення терміна "громадянське суспільство".
5. Проаналізуйте і поясніть закон трьох етапів Конта.

Тема есе:

Що зумовлює суб'єктивну неминучість звернення до проблеми смислу життя людини?

ВАРІАНТ 7

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Філософія як методологія наукового пізнання.
2. Філософські основи поняття несвідомого в концепції психоаналізу З. Фрейда.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. У контексті якого історичного типу світогляду сформувалась західна світоглядна парадигма?
2. Які політичні, соціальні та культурні зміни зумовили формування елліністичного періоду давньогрецької філософії?
3. Які антропоцентричні трансформації можна простежити в книзі Буття? Що лежить у засадах Біблійного антропоцентризму? Зіставте його з давньогрецьким космоцентризмом.
4. Яку роль відіграє поняття обов'язку в моральній філософії І. Канта?
5. Чи поділяє І. Франко точку зору, що прогрес є лінійним? Як виглядає історичний розвиток з погляду І. Франка?

Тема есе:

Чи обов'язково, на Вашу думку, усвідомлення осмисленості буття передбачає віру в Бога?

ВАРІАНТ 8

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Категорія буття. Основні форми буття.
2. Чуттєве пізнання та характеристика його форм.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Чи можливо замінити слова "світогляд" і "картина світу" одне одним? Поясніть різницю між цими двома термінами.
2. Як люди повинні ставитися один до одного відповідно до поняття Жень? Які принципи повинні лежати в основі людських відносин?
3. Чому перший період західної середньовічної філософії називається "апологетика"? Що означає слово "апологія"? Які основні цілі переслідувались представниками цього періоду?
4. Що мається на увазі під «розчаруванням» світу як відмінною рисою Модерну?
5. І. Кант: "Май мужність використовувати свій власний розум!" ("Sapere aude!"). Чому цей заклик став девізом Просвітництва?

Тема есе:

Чим є щастя у житті людини? Які підходи до його розуміння віднаходимо в історії людської думки?

ВАРІАНТ 9

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Особливості східного та західного типів філософствування.
2. Філософія життя А.Шопенгауера та Ф.Ніцше.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Чи правда, що поява нового типу світогляду, нівелює і замінює раніше існуючий?
2. Твердження Геракліта ефеського: "Все тече "; "Не можна двічі увійти в ту саму річку". Що вони означають в контексті його інтерпретації arche?
3. Проаналізуйте і порівняйте докази буття Божого, висловлені Ансельмом Кентерберійським і Томою Аквінським.
4. Якими є основні характерні риси сучасної некласичної філософії? Порівняйте її з класичною філософією.
5. Які філософські проблеми розроблялись у Київській Русі?

Тема есе:

Як співвідносяться щастя і страждання? Обґрунтуйте свою думку.

ВАРІАНТ 10

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Поняття руху. Співвідношення понять «зміна», «розвиток», «рух» як філософська проблема.
2. Раціональне пізнання.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. «Філософія» - слово грецького походження - означає "любов до мудрості". Що ви можете сказати про специфіку філософії, опираючись на етимологію терміна?
2. Який історичний тип світогляду сильно вплинув на становлення східної світоглядної парадигми?
3. Проаналізуйте і порівняйте погляди на буття і рух, окреслені елеатами (Парменід, Зенон) і атомістами (Левкіпп і Демокріт).
4. Які світоглядні зрушення, зміни в розумінні світу і місця людини в ньому спричинила геліоцентрична теорія?
5. Чому Руссо має неоднозначне, суперечливе відношення до Просвітництва? У чому він йшов за Просвітництвом, а в чому розходився з ним?

Тема есе:

Як пов'язані совість і свобода людини? Чи правий був А. Швейцер, вважаючи чисту совість «винаходом диявола». Обґрунтуйте власну думку.

ВАРІАНТ 11

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Своєрідність східної філософії. Давньокитайська і давньоіндійська філософія.
2. Проблема істини у філософії.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Яким чином Святий Августин визначає зло?
2. У чому полягає новочасна ідея прогресу? Яка мета історії і хто є рушієм історії?
3. У чому полягає небулярна гіпотеза Кант-Лапласа?
4. Чому Ніцше гостро критикує християнство?
5. Як О. Потебня визначав мову? Чи є вона просто системою знаків? Чи це адекватний інструмент спілкування, засіб вираження і обміну думками?

Тема есе:

У чому, на Вашу думку, полягає основна складність пояснення свободи волі людини?

ВАРІАНТ 12

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Природа свідомості. Проблема походження свідомості.
2. Просвітництво: його прикметні риси і представники.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Які цілі, методи і функції є однаковими (або подібними) для науки і філософії?
2. Чому анаксимандрове поняття апейрона вважається першим чисто філософським, спекулятивним поняттям в давньогрецькій філософії?
3. У чому різниця між утопією Платона і утопіями доби Ренесансу? Вкажіть основні світоглядні відмінності.
4. Яку роль відіграє сумнів у філософії Декарта? Чи це є прикладом філософського скептицизму и методологічного скептицизму?
5. Проаналізуйте ідею прогресу. Яка мета прогресу? Які його критерії? Яку роль відіграє людство в ньому?

Тема есе:

Чому, на Вашу думку, люди так часто недооцінюють самостійне моральне значення засобів, що їх вони використовують для досягнення своєї мети?

ВАРІАНТ 13

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Виникнення античної філософії, її основні проблеми та представники.
2. Види пізнання, поняття науки. Специфіка наукового пізнання.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Поясніть різницю між реалізмом і номіналізмом. Як ці два підходи вирішували питання про те, чи існують універсалії?
2. Галілео Галілей: «Філософія написана у найвеличнійшій книзі, яка коли-небудь лежала перед нашими очима - я маю на увазі всесвіт – але ми не можемо її зрозуміти, якщо спершу не вивчити мову ... якою її написано ... математичну мову ". Поясніть специфіку модерного наукового підходу до світу виходячи на наведеної цитати.
3. Визначте основні етапи саморозвитку духу згідно Гегеля: охарактеризуйте суб'єктивний, об'єктивний і абсолютний дух.
4. У чому сенс концепції "волі до життя" А. Шопенгауера?
5. Як визначає Г. Сковорода щастя? Чи щастя залежить від зовнішніх обставин людського життя?

Тема есе:

Чи в усіх випадках виправдує себе етика ненасилля? Що потрібно, на Вашу думку, для підвищення її дієвості?

ВАРІАНТ 14

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Онтологічний статус свідомості. Ідеальність свідомості.
2. Українська філософія, її коріння і особливості. Софійність української філософії.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Чи слова "мудрість" і "інтелект" означають те ж саме?
2. Підсумуйте свої знання про досократиків і поясніть специфіку давньогрецького розуміння світу як космосу. Яку роль Хаос і Логос відігравали в ньому?
3. Роз'ясніть релігійний контекст гасла "назад до джерел".
4. Визначте і поясніть відмінності між раціональною і ірраціональною гілками некласичної філософії.
5. Чому Сковороду називають "українським Сократом"? Як він визначає філософію?

Тема есе:

Чи можна вважати любов моральною передумовою людського спілкування?

ВАРІАНТ 15

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Філософські погляди Сократа, Платона, Аристотеля.
2. Емпіричне пізнання, його методи і форми.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Як ставлення до майбутнього і соціального розвитку відрізняються в східній і західній світоглядних парадигмах?
2. Чому філософія Піфагора вважається коренем давньогрецького ідеалізму?
3. Простежте вплив Платона і Аристотеля на сутнісну відмінність між реалізмом і номіналізмом. Окресліть відповідність поміж означеними підходами і теоріями древньогрецьких філософів.
4. Як визначаються простір і час у модерній науковій картині світу? Порівняйте цю інтерпретацію з однією з моделей Космосу.
5. Проаналізуйте визначення поняття "позитивного" в контексті позитивізму О. Конта.

Тема есе:

Як співвідносяться Божя любов і справедливість у Його ставленні до людини?

ВАРІАНТ 16

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Свідомість, самосвідомість, підсвідоме та їх співвідношення.
2. Філософська думка Київської Русі XI - XIV ст.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Чому Аристотель критикує теорію ідей Платона? Яку інтерпретацію співвідношення форми та матерії він вводить замість неї?
2. Яка нова модель історії бере свій початок з Біблії? Порівняйте її з давньогрецького циклічною теорією.
3. Як Ф. Бекон класифікував методи дослідження? Який метод він розглядає як найкращий?
4. Поясніть значення понять "ноумен" ("річ у собі") і "феномен" ("річ для нас", прояв).
5. Чому філософія Г. Сковороди визначається як кордоцентрична? Як Сковорода інтерпретував серце?

Тема есе:

Макс Шеллер: «Людина – це істота, сам спосіб буття якої – це усе ще не прийняте рішення про те, чим вона хоче бути і стати». Чому смисложиттєвий пошук людини не може зупинитись?

ВАРІАНТ 17

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Особливості філософії Середньовіччя. Патристика: філософські проблеми, що розглядалися в її межах.
2. Структура свідомості.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Як ви розумієте твердження Аристотеля про те, що філософія починається з подиву?
2. Які погляди, що стосуються християнства і Церкви, Мартін Лютер поділяв з філософами епохи Відродження?
3. Що означає "tabula rasa" в термінах теорії пізнання Дж. Локка?
4. Чому період кінця 17 і 18 століть назвали Просвітництвом? Яке просвітлення мається на увазі у даному випадку? У чому воно полягає?
5. Що таке "споріднена праця"? Як вона співвідноситься з щастям?

Тема есе:

Якою є природа смисложиттєвого вибору у важких ситуаціях?

ВАРІАНТ 18

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Києво-Могилянська академія і її роль в розвитку української філософії.
2. Теоретичний рівень пізнання.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Яку роль відіграє минуле в східній і західній світоглядних парадигмах?
2. У нашому повсякденному житті ми можемо чути терміни "цинік" і "скептик" стосовно характеру людини. Чи сучасні визначення цих термінів відповідають вченню двох філософських шкіл елліністичного періоду: кінів і скептиків? Розкрийте основні ідеї цих філософських шкіл.
3. Р. Декарт: "Я мислю, отже існую" ("Cogito Ergo sum"). Поясніть значення цього твердження в контексті декартової філософії.
4. До якого релігійного і філософського вчення Шопенгауер вважає подібною свою філософію?
5. Поясніть фундаментальний постулат екзистенціалізму: "Існування передуге сутності".

Тема есе:

Чому Альбер Камю визначає людське життя як абсурд? Чи можна його подолати?

ВАРІАНТ 19

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Свідомість і мова.
2. Філософське вчення Г. Сковороди.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Чи філософія є наукою? Обгрунтуйте свою думку.
2. Конфуцій: «Початок мудрості, щоб називати речі своїми іменами». Яке значення мав принцип Виправлення Імен для суспільного життя?
3. У чому полягає елліністична інтерпретація взаємин людини і суспільства? Як оцінювалась соціальна активність особи? Порівняйте і зіставте поняття "громадянина" класичної грецької філософії з поняттям "автаркія" елліністичної етики.
4. У чому полягає суб'єктивний ідеалізм Берклі? Поясніть твердження: "Існувати означає сприймати або бути сприйнятим".
5. Як С. К'єркегор пояснює розвиток особистості при проходженні нею екзистенціальних етапів?

Тема есе:

У чому і яким чином виявляється у житті людини дилема «мати чи бути»?

ВАРІАНТ 20

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Схоластика, боротьба номіналізму та реалізму в її межах.
2. Специфіка соціально-гуманітарного пізнання. Знання, оцінка, цінності у соціально-гуманітарному пізнанні.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Філософське дослідження фокусується на відносинах між людиною і світом. Визначіть можливі аспекти цих відносин.
2. Як Р. Декарт визначає джерело знань? Який метод він приймає за слушний? Дайте відповідь на ці питання, опираючись на Декартові три види теорії ідей.
3. Поясніть два аспекти просвітницької програми звільнення людини: інтелектуальний та політичний.
4. Що таке антиномія? Чому і в яких випадках розум потрапляє у протиріччя?
5. Що означає твердження Ж.П. Сартра "Людина – це проект"?

Тема есе:

Чи можливе співстраждання без милосердя? Якою є роль милосердя у формуванні ставлення до Іншого?

ВАРІАНТ 21

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Філософія епохи Відродження: основні риси, проблеми, представники.
2. Проблема сутності людини. Співвідношення понять «людина», «індивід», «особа», «індивідуальність», «особистість».

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Чим відрізняється філософія і наука? Порівняйте об'єкти їх дослідження і їх підходи до пояснення реальності.
2. У чому полягає розуміння щастя як атараксії для епікурейців і як апатії для стоїків?
3. Просвітництво засноване на глибокій вірі в силу людського розуму. У чому ця віра полягає? Які особливості приписували людському розуму?
4. У чому різниця між французьким і німецьким Просвітництвом?
5. Проаналізуйте вчення Сковороди про дві природи і три світи? Як вони співвідносяться?

Тема есе:

Як співвідносяться Божя любов і справедливість у Його ставленні до людини?

ВАРІАНТ 22

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Вчення Г. Сковороди про «споріднену працю»; яким чином філософ пов'язує «споріднену працю» і щастя?
2. Суспільство як система. Основні сфери суспільного життя та їх взаємозв'язок.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Конфуцій: "Ніколи не нав'язуй іншим те, чого б не вибрав би для себе ". Які інші формулювання золотого правила моральності ви знаєте?
2. Проаналізуйте теорію ідей Платона. Поясніть її, застосовуючи алегорію печери. Яким чином це робить анамнезис основною концепцією теорії пізнання Платона?
3. Чому поява теорії суспільного договору стала можливою в Модерності? Чи було це можливо в середні віки? Дайте відповіді на ці питання посилаючись дві моделі світу: космос і всесвіт.
4. Що таке Європоцентризм? Чому це продукт філософії епохи Просвітництва?
5. З'ясуйте суспільно-політичне підґрунтя і поясніть головні особливості філософських пошуків у концепції національної ідеї.

Тема есе:

Чи в усіх випадках виправдує себе етика ненасилля? Що потрібно, на Вашу думку, для підвищення її дієвості?

ВАРІАНТ 23

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Філософія Нового часу. Проблема методу.
2. Філософія суспільства. Основні типи суспільств та їх характеристика.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Який метод описується Сократом в наступному твердженні: "Я нікого нічому не можу навчити. Я можу тільки змусити думати "?
2. Розкрийте християнський теологічний контекст у суперечці Реалізму і Номіналізму?
3. У чому полягає модерна теорія суспільного договору?
4. Які два періоди виділяються у філософії І. Канта? Охарактеризуйте їх.
5. Які галузі філософії були розроблялись викладачами Києво-Могилянської академії?

Тема есе:

У чому, на Вашу думку, полягає основна складність пояснення свободи волі людини?

ВАРІАНТ 24

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Діалектика біологічного та соціального в людині.
2. Вчення Г. Сковороди про «три світи», «дві натури».

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Опишіть ідеального правителя згідно вчення Конфуція, посилаючись на принципи Жен і Лі.
2. У чому відмінність між інтерпретацією буття людини Мартіном Лютером і ренесансним антропоцентризмом? Проаналізуйте концепцію предестинації, запозичену Мартіном Лютером у Святого Августина.
3. Як Руссо визначає загальну волю?
4. У чому полягає теорія науки Конта? Яку класифікацію наук він увів?
5. Які інші українські філософи продовжували лінію "філософії серця"? Проаналізуйте їх погляди.

Тема есе:

Чи обов'язково, на Вашу думку, усвідомлення осмисленості буття передбачає віру в Бога?

ВАРІАНТ 25

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Філософські ідеї І. Канта.
2. Життя та смерть в духовному досвіді людства. Право на смерть.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Поясніть роль гармонії в даоському розумінні світу посилаючись на концепцію Ін-Янь.
2. Чому етику стоїцизму називають "пасивним героїзмом"? Поясніть, посилаючись на концепцію долі відомий вислів видатного філософа-стоїка Сенеки: "Жити означає боротися" ("Vivere Militare est ").
3. Хто винен в існуванні поганих, злих, несправедливих речей в світі, згідно позиції Августина? Як Святий Августин інтерпретує людську свободну волю?
4. Яким чином Руссо пояснює необхідність повернення до природи? Як Руссо описує природну людину?
5. Яким чином Конт визначив цілі і методи філософії з точки зору позитивізму? Яким є його ставлення до попередніх філософських парадигм?

Тема есе:

Чи можна розглядати зло як просте заперечення добра? Обґрунтуйте свою думку.

ВАРІАНТ 26

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Роль братських шкіл в поширенні філософії в Україні XVI-XVII ст.
2. Філософське поняття культури. Типологія культури (висока, народна, масова, елітарна культура).

Теоретичні питання 2 рівня:

1. На яких основних проблемах зосереджували увагу Отці Церкви (представники Патристики)? Яку роль відігравала для них Антична філософія?
2. Яку роль відіграють відчуття і досвід в теорії пізнання Локка?
3. Як такі документи, як «Декларація прав Вірджинії " (1776, США) і «Декларація прав людини і громадянина" (1789 Франція) відображають філософські ідеї Просвітництва?
4. Які типи суджень виділяє І. Кант?
5. Яке нове тлумачення терміна «існування» вводить С. К'єркегор?

Тема есе:

Чи може виступати зло засобом здійснення добра? Обґрунтуйте свою думку.

ВАРІАНТ 27

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Проблема сенсу життя людини.
2. Філософія серця» в українській думці XVIII-XIX ст.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Як ви розумієте відомий вислів Сократа: "Я знаю, що я нічого не знаю"?
2. Прослідкуйте соціально-політичні передумови і наслідки Реформації.
3. Які завдання і цілі ставить Ф. Бекон для "нової філософії"? Як він описує відношення між філософією і теологією?
4. Що означає термін "антиклерикалізм"?
5. Що таке категоричний імператив?

Тема есе:

«Лише той щось означає, хто щось любить. Не бути нічим і нічого не любити - одне і те ж », - сказав Л. Фейєрбах. Що, на вашу думку, означає цей вислів? Як би ви окреслили значення любові у бутті людини.

ВАРІАНТ 28

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Філософія абсолютної ідеї Г. Гегеля.
2. Співвідношення загальнолюдського та національного в культурі. Специфіка української культури.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Які зміни відбулися в схоластичній період в царині філософії, політики і культури (особливо освіти)?
2. Чому Дж. Берклі критикує Локкову теорію первинних і вторинних якостей?
3. Яким чином Руссо інтерпретує теорію суспільного договору?
4. Чому філософія Г. Гегеля вважається апогеєм раціоналізму?
5. Проаналізуйте естетичну стадію екзистенції. Яким є ставлення естета до життя, обов'язку і інших людей?

Тема есе:

Як пов'язані совість і свобода людини? Чи правий був А. Швейцер, вважаючи чисту совість «винаходом диявола». Обґрунтуйте власну думку.

ВАРІАНТ 29

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Сучасна некласична філософія, її особливості та характерні риси.
2. Філософія історії, проблеми її спрямованості і сенсу.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Які причини помилок, які робить людський розум, розрізняє Бекон?
2. Які інструменти поліпшення суспільного життя і прогресу визначаються філософією Просвітництва?
3. І. Кант: "Дві речі викликають у мене найбільше благоговіння: зоряне небо наді мною і моральний закон всередині мене ". Як ви розумієте цю цитату?
4. Яким чином Гегель пояснює незалежність самосвідомості, опираючись на приклад відносин господар-раб?
5. Яким чином Ніцше діагностувати кризу європейської культури?

Тема есе:

Як співвідносяться щастя і страждання? Обґрунтуйте свою думку.

ВАРІАНТ 30

Теоретичні питання 1 рівня:

1. Соціально-філософські погляди І. Франка, Л. Українки, М. Драгоманова .
2. Філософія історії . Основні концепції історичного процесу.

Теоретичні питання 2 рівня:

1. Порівняйте описи " природного стану " (стан, що передує соціальному контракту), здійснені Т. Гоббсом і Д. Локком. Яке право діє в "природному стані" відповідно до Гоббса і теорії Локка?
2. Яке відношення Просвітництва до релігії у теоретичному та соціальному аспектах?
3. Що таке діалектика? Поясніть діалектичну тріступеневу модель розвитку (теза-антитеза-синтеза). Зверніться як прикладу до гегелівської діалектики життя (Буття-Небуття-Становлення).
4. Опишіть концепцію "волі до влади" Ніцше. Порівняйте її з концепцією "волі до життя" Шопенгауера.
5. Як екзистенціалісти інтерпретували вільний вибір? Чи можлива для особи втеча від відповідальності за його / її вибір?

Тема есе:

Макс Шеллер: «Людина – це істота, сам спосіб буття якої – це усе ще не прийняте рішення про те, чим вона хоче бути і стати». Чому смисложиттєвий пошук людини не може зупинитись?

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Берко П., Держко І., Рітула Г., Небелюк М. Філософські проблеми медицини. – Львів, 2011.
2. Горлач М.І., Кремень В.Г., Ніколаєнко С.М., Требін М.П. Основи філософських знань: філософія, логіка, етика, естетика, релігієзнавство: Підручник. – Київ, 2008.
3. Данильян О.Г., Тараненко В.М. Філософія: Підручник. – Харків, 2001.
4. Історія філософії: проблема людини та її меж. Вступ до філософської антропології як метаантропології: Навчальний посібник / за ред. Н. Хамітова. – Київ, 2016.
5. Касьян В.І. Філософія: відповіді на питання екзаменаційних білетів: Навчальний посібник. – Київ, 2008.
6. Кривуля О.М. Філософія: Навчальний посібник. – Харків, 2010.
7. Петрушенко В.Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник. – Львів, 2003.
8. Тарелкін Ю.П., Цикін В.О. Філософія в структурно-логічних схемах. – Суми, 2006.
9. Татаркевич В. Історія філософії: В 3-х томах. – Львів, 2000

Додаткова:

10. Андрущенко В. П., Михальченко М.І. Сучасна соціальна філософія. – Київ, 1996.
11. Антологія сучасної аналітичної філософії, або жук покидає коробку / за ред. А.С. Синиці. – Львів, 2014.
12. Антологія сучасної філософії науки, або усмішка ASIMO / за ред. В.П. Мельника та А.С. Синиці. – Львів, 2017.
13. Бойченко І.В. Філософія історії. – Київ, 2000.
14. Гнатюк В. Нарис української міфології. – Львів, 2000.
15. Горський ВС, Кислюк КВ. Історія української філософії. – Київ, 2004.
16. Дахній А. Нариси історії західної філософії. – Львів, 2015.
17. Кондзьолка В.В. Нариси історії античної філософії. – Львів, 1993.
18. Лой А.М., Бойченко М.І. та ін. Основи практичної філософії: Підручник. – Київ, 2016.
19. Луц У. Феномен секуляризації: наближення до трансцендентного. – Львів, 2016.
20. Мельник В.П. Філософія. Наука. Техніка: Методолого-світоглядний аналіз. – Львів, 2010
21. Огієнко І. (Митрополит Іларіон). Дохристиянські вірування українського народу. – Київ, 1992.
22. Пашук А.І. Нариси з історії філософії Середніх Віків. – Київ, 2007.

23. *Семенюк Е.П., Мельник В.П.* Філософія сучасної науки і техніки. – Львів, 2006.
24. *Сінькевич О.Б.* Основи культурології: Підручник. – Київ, 2009.
25. *Таран В.О., Зотов В.М, Резанова Н.О.* Соціальна філософія: Навчальний посібник. – Київ, 2009.
26. *Франко І.* Що таке поступ? // Франко І. Вибрані суспільно-політичні і філософські твори. – Київ, 1956.
27. *Яковенко Н.* Вступ до історії. – Київ, 2007.
28. *Ящук Т.І.* Філософія історії. – Київ, 2004.